

Emnenr. 71

Fylke: *Tegn og Fjordane*

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: *Nausdal*Emne: *Giftejentig ungdom*Bygdelag: *Linnfjord*Oppskr. av: *Olias Ingvaldson 5/2-1883*Gard: *Tollheim*(adresse): *Nausdal Linnfjord*G.nr. *106* Br.nr. */*

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Synet paa giftemaal.

SVAR

1. Det vanlege var at ein ^{fam} gifta i heimbygdi.
2. Men det er mange døme paa at guten fam seg kome utanbygds, og at jenta vart gifte til gjenbygder.
2. Eg meiner at folk saag fult paa dette med med gifte til aa fraa grannbygdene. Fulle høve sidan eg minnest. Det syner seg også etter skifte - og kyrkjebøker at samgifte bygdene snellon har det vore so langt attende i tid det finst noko skrive um slike hendingar. Dei saag vel etter arvepengar. Kan eg tenkja; og kunde dei faa det og annan medel fraa grannbygder var det kjærkome attaal gjenta.
3. Same sosiale lag?

Ja, det var det vanlege at ein fam gifta si fraa same sosiale lag som ein sjolv var fraa. Men det har ikkje vore so strengt med dette sidan eg minnest. Det sosiale skilje har ikkje vore so stort her i bygdi.
- 4. Det gjaldt baade for søner og døtre.
- 5. Foreldre avgjorde giftemaale?

Nei det var ikkje foreldri som avgjorde giftemaale i den tid eg kan minnest, so til vanleg daa. Det gjekk nok ord um at den og hin ikkje fekk

den han ilder ho vilde hava, avdi foreldri sette seg i mot, men det var vel ikkje so ofte.

6. Store gardeignar?

Ja, det var helst paa gardar med gamle eller og velstand at jellaner vart lagde for korni. Høyde kalle um slikt av eldre folk i min ungdom.

7. Svabale um giftear maal med korni var same?

Nei, dome paa dette har eg ikkje fraa Naustdals legget i omi tid, og eg har ikkje segn helder aa halda meg til um dette.

8. Syskinbylte?

Ja, syskinbylte kjemmer eg til. Dome paa dette i vige { Anders Johannesson Vona
1814 { Marie Nils dotr. Nes

vige { Kristian Nilsson Nes
1823 { Helene Johannes dotr. Vona.

Dette kalla vi syskinbylte. Her i dette høve bylte dei gardar med. Anders feutte til Nes der kona var i fraa, og Kristian maatte feutte til Vona til henne Helina. Ho var mykje fyre seg og vilde det so. - So gjekk det fyre seg der den gongen. Det var praktiske grunner som talde i dette høve, brur eg. Tandre tilfelle künde det vera andre orsaker som talde med. Slektskap aldri sa like og dermed avemidlar kanhende som skülde vernast um for sleggi og ikkje koma for mykje paa viddi. - Ordi hem ningslag, herddbylte, kjemmer eg ikkje.

9. Meinngi med dette? Store gardar? Hyltja dli?

Ja, det künde vera eit so, eller kane deler, som var arsak til syskinbylte. Det künde vera andre praktiske grunner til det og, so som i dette dome ovanfor. gjentone vart verande paa gardane dei var fødte paa, gylene maatte feutte til dei. Men offast

var det vel dei unge som vilde det so, kan ein brü.
Det hörde so for dei, utan at ein kan sjaa nokon serleg
grümm til det, anna den at gäben vilde hava seg ei kom
til gards, og det hörde so paa kase gardane.

10. Skyldskapgifle?

At nærskylde gav seg i hop har vore mistilka.
Likeval hende det ofte at firmeningar gifte seg i hop,
og brimenningar. Lytkin kom og, men sjeldan. Det var
like umlykt. I slike høve var det ofte arvemiddel
i slekti som drog dei saman. Eller det var so at
foreldri fall fraa iuventa, so gäben i ei snarvenda
maalle sjaa seg inn eller kone og komsa folk-
hjelp paa garden, og so gjekte han til slekti, um
det hörde so.

11. Var folk mein radd skyldskap paa omans idu em på kornes?

Det har eg ikkje høyr noko um.
Vart kom etter Lytkin kom friske og velskaple
var ikkje dei vanda til kone eller hüs bond, av
di foreldri var so sterkt skyld, det eg veit um.

12. Bom sette seg üpp mot foreldri?

Det hende nok. Odels gäben gifte seg med ei som
foreldri hans ikkje lika. Gav garden til ein annan
son, so eldste sonen tok seg kureisings bruk adfaad
anna yrkje. Det har hendt.

13. Kor skulde det gaa med slike kom?

Det vart sagt paa um slike iuvenjor mellom kom og
foreldre, onen eg veit ikkje um at nokon la seg bürt
i det, so bürt fram. Um so hende maalle det vera
svært sjeldan. Tüme heldt med foreldri og spædde
korni ille. Andre heldt med korni og ynskte
nær paa ille over foreldri.

14. Hjelp hjaa andre? Nei det veit eg ikkje noko um.

Lambing fekk dei unge hjaa folk flest, naar dei som vilde hava kvarandre var skikkelye folk.

15. Skamskot?

Jau, skamskot høyrde eg balle um i mine unge dagar av gamle folk daa. I deira unge dagar hende det at gutar samla seg allmud ei i tlo eller so naar brudfolk for fram um paa heimveg fraa kyrkja. Tok so ein av dei ein høveleg slaur og slabba til lokordtakel so det skrall medan ein annan kasta oske ut i veret so det skulde sjaa ut som krutrøyk. Slikt hende naar brui var ung og brudgomen gamal eller umvendt, eller brudparet paa annan maate var uhyonleg og like hørde i hop eller folk sitt kyrkje. Um det var av slydi til brudparet som fann paa dette, veit eg ikkje. Det künde del vera. Eg har skyna del so at det var gramnegutane til gjenta um ho var ung og brudgomen gamal slakis, eller umsmitt.

16. Prove paa dugleiken?

Har sagde høyrk balle um at det var sett prove paa dugleiken til dei unge som vilde gjera seg ihop. Men det ligg so langt attende i tidi og er segn aa rekna for. Noko særskildt døme kan eg ikkje kalla fram i minne. Menoko slikt har hendt her i bygdi kvilar eg ikkje paa. Foreldrai gav eller synti det seg at dei unge var dægeleze, har eg skyna. Det vanlege var nok at dei unge fekk sin vilje. (Dei siste hundrad aar)

17. Folk som stod friare?

Det er litt til at benesdefolk stod friare i sikkval. D. v. s. innan for sin kims. Tenes befolk var bondelønn, husmanns lön og beneslumanns lön. (Fiskarar kjenner eg lite til) Vilde nokon av desse koma inn paa ein odelsgard ved giflarmaae, daa hende det nok at det knirka fyr i tidi.

18. Enkjer stod friare?

Ja, det blir eg. Ho likt gjerne drengen, ìm det elles høver. Er ho ìmy og borni smaa maa ho ha karmanns-hjelp til driva garden med, og so gifter ho seg ùppatt so snart det høver so. Ho skaa friare og er sjeldan at nokon legg seg burt i delle. So har det vore her i byggi.

19. Künde gütar velja meir frill?

Ja, det kan en segga dei künde paa ein maale. Dei maalle gjera ùppstak. Men elles ser det so ùt for seg at dei var meir bündne til si "stand" enn gjentone. - For skilnads har det ikkje vore.

Husmannsgüten b. d. vaaga seg like til sprøggja bondeborti. Det hunde sayte; om en ikkje so ofte. Bondegüten künde skaa friare soleis og sprøggja kvema han vilde. Men so kom delle med medel og slegt ìm. Eit rikk gifte kalde mykje fyr i tidi.

Elles er aa merkja at skilnaden mellom dei ymse folkeflakkar ikkje har vore so stor her i byggi. At unge gütar tok ei eldre gjente med medel, hende sayte. Men kan ikkje sjaa at det var vanleg.

Mang ei gjente med "boks" vart gaan de ùgift no meir enn fyr, ser det ùt til.

20. Varsel?

Nei, eg veit like ìm dette. Har bene høyrst tale ìm at gjekk dei 3 vendar rundt floren jolenatti skulde dei møta den dei künde faa.

Ein dreng her paa garden vilde prøva dette. Han vart erla med at han ikkje borde. Det var i 1897.

Det var vesse so aa skyna at den dei reaka maatte dei gifte seg med ankan dei vilde eller ikkje.

Han møtte ingen. Nei, kvem skulde han møta? Tema paa garden bydde seg ikkje ìm han, og andre ùgifta kvinnfolk var der ikkje. Folk fraa andre gardar gjekk vel ikkje aa rok kring hysi jolenatti. - Men i dei tider saa det künde

2-3 húslydar kring same kúnet kúnde voni vore stóru til móta mókon.

21. Middel til kjarleik?

Har höyrð þale um at kúnde gúten eller gjenka fua nokre dropar av blódet sitt i onaken eller dykkjen til den ein hadde húslyagl var det ein maake til húslyking.

22. Hva folk minnt?

Folk trúdde ikkje paa delle i den tid ey kan minnest. Já, det fannst dei som læst so dei trúdde paa "imgjering" og "forgjoring" naer mókon fekk det so brast og heitt med kjarleik. Dei kala so i i alle hóve. Sei kvila elles paa um det vilde vara so lenge.

23. Gútar og gjenkar kala saman?

Já, det var god folkes kikk at gútar og gjenkar var kvar for seg. Gjekk ein gút og ei gjenke i lag heim fraa kyrkje eller so, var det snart prát um det og lagt út so at det maakte vera ikk kvart mellom dei

II Nattefuring.

24. Naer var det slutt paa nattefuring i Dykkar bygd?

Det veit ey ikkje aa svara paa. Er det slutt? maag sprøje. Den eins lege nattefuriaren trústar vel kring til gjenka si no til dags somleis som fgr han gjorde. Nattefuring som skipnad her i bygdi veit ey ingen kring um. Fkkje har ey höyrð segja til rettleiding helder. Men at det har vore noko eingomy i ludi som dei kalla "natteberi" det er so. Her skal de höyre. F 1890 aari var her lærar i Horskad skúlekrins Naustdal Josef Grimeland (1846-1900). Han ar bidde mot drikkeskikane og skipa maake haldslag her i bygdi. Han sette upp lover for laget (búskómme). Der heidde det m. a. "Natløperi" er forbúdt. F 1897 skipa

15006

larar Olai Kalen ungdomslag i same Kirken.

Same forkodet er ikke med i lagslovene daa.

Av dette kan ein skyna at "nattloeri" var sett paa som eit vonde. og at det hadde finnest noko slikt ei tid. Men i 1897 var ikkje slikt aa nemne so ungdommen skjemta og hadde moro av det. - Eg har lett for aa tru at det var misbrukt av rusdrykken dei vilde til livs med dette forkodet. Dei drakk seg vel paa eit mod "skulde dei paa nattloeri" i flokk og fylgje, og stakk seg berast maatte det daa verka. Drakk gjorde alle i den tid, so aa segje. - Korleis det gjikk for seg veit eg som sagt ingen ting um. Det ligg langt fyre omi tid, og segn og soge um dette har eg heller ikkje.

Spriingsmaali 24-52 veit eg solis ingen ting aa svare paa.

53. Sagfies og bjelleleik?

Det var helst gammegutane til gutten eller gjenta eller til barn som laga bjelleleik, strodde sagfies og spela kattermusik, eller som det hovde.

Gutar fraa andre grender kunde og vera med, hørde det so.

54. Korleis vart dette lika?

Dei som vart ute for slikt lika det nok so maadelig. Gjorde ingen ting med det. Lest som ingen ting hadde hendt. Det hadde det heller ikkje, berre spøk.

55.

Korleis lika foreldri det?

Vart like kala um dette av dei. Dei lika det vel so maadelig, kan ein tru. Tok det for spøk og lest ikkje vedgaa.

56. Forlova?

Ja, det vart til vanleg rekna so at dei som det vart "bjolla" eller "aibba" for var det seest med.

57. Nallefuing paa sloizla?

Paa sloizlane kom gjerne ungdommen saman nalli

80021

til søndag og künde verka der mest heile dagen
 etterpå. Dei preka og skjenka; aal kjomast og amma
 god onak som gjenta hadde laga. Lov i sengi med
 gjenta so mange som der var plass til. Var det fleire
 maatte dei liggja paa golvet. Løndagen var det ut
 aa graa var vort godt. Upp paa ein nult. Dansa paa
 ein voll var det so nokon hadde spel onak. Nimspele
 var godt nok. Dette vil ikkje kalla friing.
 Nei, vil ein i sovve erend gaar ein ikkje i flokk og
 fylgje, men miter seg av aalime. Og det gjorde
 friarane til stogls som andre stader.

III

Andru maakar som foide ungdomen saman
 slik al dei larde kvarandre aa hjemme.

A. Paa kyrkjebakken

58. Tala saman paa kyrkjebakken?

Det künde dei; men det vart ikkje gjort
 til vanleg. Dei kom seg ikkje til det, bytke dei
 künde ikkje for folkemerk.

Her i bygdi var det so (like fram til 1930 aari)
 at naar prestun, gjekk av skola for mest all ungdom
 ut or kyrkja, mange elde onak, so det
 var ikkje stort meir enn helvarten av kyrkjefolk
 som sat all. Daa tok ungdomen nokre slag eller
 vegen fraa kyrkja ut paa bruggja (300-400 mtr.)
 og inn all og mest like langt upp eller bygdvegen.

Gjentene for seg og gutene for seg i smaa flokkar.
 At dei daa kom saman og tala boosamme künde
 vel henda. Men det var ikkje vanleg so nokon taag
 paa. Dei skulde, tjaa paa gjentone og tjaa paa
 gutene; daa dei gjekk so aa reika all og fram.

At det daa gjekk "byltjar" all og fram, sende og
 mollekne so ingen andre saag det trur seg nok.

For som var godt kjende fraa fyr künde nok finne
 hove til kalst ved so ingen andre saag det og.

Her er eit vers or ei vise fraa sist 1890 aari skrivi av
 og um ein med talar um ei gjente:

Naar han nu ind til Kirken er, han da ved hjemmet staa.
 Naar han faar se den han har kjædet, vink han da om for faer.
 Laa ind i fjøs og lade han gaar, og der him efter følge maa.
 Et kys med mer og dog him ler, da frykter han ei mer."

At vise makkaren er aebrydning er ei sak for seg.
 Ellis syner dette at ungdomen saag seg høve til koma
 saman naar dei var med kyrkja; men dei vilde
 helst mieta seg til det.

59. Hadde gutane noko aa ky paa?

Nei, ikkje noko serleg, det eg veit. Det kunde
 vera peparmynke, dei stod det yme spøringsmael
 paa. Dram hadde summe gutar bli paa, ogso tidom
 eg hingsar. So det kan vera dei ^{baud} gjenta paa det.

60. Baud gjentone paa kake?

Nei det veit eg ikkje noko um.

61. Maatte gjentone venta?

Gutane maatte gjera upp plaket um dei
 skulde koma i tamlale

62. Hadde gjenta noko høve til syma kven ho lika best?

Det veit eg ikkje noko um, diverse.

63. Gjentone gav gutane paaskkegg ved kyrkja paaskedag?

Det har eg ikkje høyr nokon bala um. Heldr ikkje
 andre gaavor med kyrkja.

64. Faste kvileplassar paa kyrkjivegen?

Ja, det var det for dei som hadde lange vegar aa
 fara. Der var nok ein av beste staderne for ungdomen
 til raakast og bala saman

65. Leika dei ved eller nær kyrkja um sumaren?

Nei, ikkje tidan eg minnest.

66. Var det dans ved eller nær kyrkja?

30081

15006

Nei, ikkje til vanleg; berre naar der var brudfolk.
 Det var den skikk her i bygdi fyr at brudfylgjjet
 stogga i Nauskadal ei stund eller dei ferdige, kyrkja.
 Daa kunde dei faa seg mat og drikke. Det gjekk
 mest paa drykkjen. Det varl spela upp til dans
 i ei stove, og daa kunde folk utan um brudfylgjjet
 sleppa til paa dansegolvet, um der var nokon som
 baand dei um, verken eller ande som var skyld
 til brudfolket. Det er sagt at ein jonsokdag var
 det 12 bruser i Nauskadal. (Tidning i 1872) Daa danske
 dei i kvar den stove som var brukande kring
 dalehola i Nauskadal. Han, spele Gunna stod
 ute paa den hoige stavburskroppi til Fuis og
 spela so dei danske eller det i alle stovone.

Han fekk slikt maal i jela si han Gunna Lundekvann
 kyrkja staa so ein 100 meter fraa desse stovone.

B. Gjestebed saman med eldre

67. Kva slags gjestebed i eldre tid?

Naraske ekki kom saman naar born skulde kristnast.
 Og serley ved gravferd. Andre allegilde var delonok
 og i eldre tid, har eg skyna. Men det heer so langt att-
 ende i tid i at inkje er kore fram til vaar tid um
 desse gjilde. Vanlige smaa gjestebed i jole helgi og
 helgane paaske og pinse har halde seg til vaar no.

68. Maakte dei vaksone guttane og gjentane halda seg kvar
 for seg i slike gjeste bed naar det ikkje vartans?

Kor det var med delle i eldre tid veit eg like um.
 Men sidan eg minnest var det meir fullt samvare
 i slike lag, serley i barnol og gjestebed.

69. Flatseng i brudtaup -- ?

Det var dei unge sjole som fann seg lege i
 flatsengane fraa den tid eg minnest. Fraa eldre
 tid veit eg inkje um delle.

70. Skabbedansen?

Skabbedansen var ikkje i bruk i mi ungdoms tid her i bygdi, det eg veit um. Men i 1930 aari var eg i eit brudlaup som tvo vart sette paa skabben medon dei andre dansa ein slakt eller tvo. Dei som vart sette paa skabben var fraa gamle bygdi. Brui var utbyggdar (Eikefjord). So eg kan tru at der var leiken i bruk i brudlaup no og daa. Dei som vart sette paa skabben var vesseleg tuloova.

71. Skaff eller kritikk?

Kva meining det var med denne leiken veit eg ikkje so vass. Var det kje det skal tru, at ungdom nu vilde syna at dei hadde god greide paa at det var nokk mellom desse tvo, og dei skulde vita dei kom, ikkje gaa mista seg for aa koma i lag.

Ein tuloovins godkjenning fraa ungdomen, kan ein seiga. (Dette er no mi tru)

72. Koma seg fraa Skabbedansen?

Det saag eg ved dette hove eg har overnok at dei vilde koma seg fraa det. Men dei vart vakla paa og noydde til sidja.

73. Drikka av same koppen -- ?

J. dei maatte beta i same brodskiva og drikka av same koppen.

C. Andre hove dei eldre var med.

74. Dugnad med dans?

Det var ikkje vanleg med dans eller dugnad i den tid eg minnest. Men eg held det ikkje utvileg at det i eldre tid var dans i Kvervelgjords arbeid. Forar tid har ungdomen ~~set~~ teke seg ein "svingom" eller plantedugnad paa kvar stad dei har vore.

75. Paa auksjonar? Ungdom var sjelden paa

aüksjonar. Men eg har höyrð kall um at fyr var
 det dans ved slike høve.

76. Marknaden?

Heske marknad i Førde fyrste torsdag i juni.

77. Tonaagaavor? Dans?

Gaavor veit eg ikkje um. Dans var der fyr um
 aari. No trur eg ikkje der er dans eller denne
 marknaden.

78-79. Lamskolslag?

Ja, det spørst um det ikkje har vore nokko
 slike i eldre tid. Men eg veit ikkje om det er
 enn ordet "Kaskelag". Det høyrde eg av dei gamle.
 "Det var mest som eit Kaskelag", künde dei seija
 um ein stad dei hadde vore inn og faall orol.

D. Samkomor der ungdomen var mest for seg Bjölve?

80. Fäusaveilde?

Eg har spørst meg fyre um dette som so mange
 amma, og fenge vita at det var vesse gjinlegjesleik
 fyr i tidi. Men det er ingen no som kan gjera
 greide for Karlis det gjikk fyre seg i desse samkomor
 His bondsfolki kosta moroi, skynar eg. Det høyrde
 med i festaraftela og löri.

81. Fülone varð innbedde.

82. Sjaa svaret under 80.

83. Kor mange var dei?

Det har eg ikkje faall vita so vesse. Det var dei
 vareste i grendi og ymsa vel eller som det var
 mange eller faae ungdomar til kvar tid. 5-6 var
 det vanlege, seijest det. Dei gjikk paa umgang.

84. Visse dagar?

Nei, trur eg ikkje det var visse vikedagar. Men i jöl-
 helgi mellom jöl og ongar og fram til fjögande dag

jøl var det nok ungdomen si tid aa kom saman.
„Lokredagane“ var derne lidi kalle. Daa hadde
lincane mykje godt fjell. Kunde arbeida til
seg sjelve og kom saman i smaa lag til gjestebod

85. Hva slags mora daa?

Det er det ingen no som kan svara paa.

86. Gjestebod paa stola?

Fikkje vesse dagar anna siste natti paa stola.
Daa kom dei saman gjentor og gular som var
nærast ved. Ellis var det so al dei søndags helg-
ane det ikkje var preike med kyrkja laag støyts-
gjentone paa støyta helgi yver. Var verdt godt
for gutane til støyts slike helgar. Du var dei
ilag um søndagen og tok gjerne ein tur høgere
til fjells hørdes det so.

87. Leikar?

Det hadde sagt al dei hadde spilemann med
paa støytskirane. Dei dansa daa ike paa ein
lag lag stad. Andre leikar hadde dei og „Vove
vadmæl“. „Ut aa gaa paa brandvakt“.
„Trie mann i vinda“

88. Kom saman andre dagar um jonsok?

By veit ikkje um andre, faste dagar.

89. Ut aa da ker?

Nei det har ey ikkje høyrst um at det var ser-
kille dagar til det.

90. Ut i lag og fiske m m?

Nei, det veit ey ikkje noko um.

91. Lams leik med baal?

Nei, ikkje anna enn jonsokupka, det ey veit um.

92. Var eldre folk med?

Det hadde nok al eldre folk var med jonsok
natti. Men det var ikkje so dei var ^{med} til vanley

og passa paa ungdomen.

93. Sammen helgedags kvelder?

Ja, det var vanlig at ungdommen gikk sammen eller leggde uegen helgedags kveldene.

94. Raaka kvarandre paa byggeja?

Ja, dei som leiddde so die gikk gjeme paa byggeja naar baaden var vinlande. Kvar for sty til vanleg.

Mest for aa sjaa baaten og ferdafolkje. Fikkje so mykje for aa raake kvarandre; men det hende nok det og.

b) um vinteren.

95. Kveldsele?

Nei, det har ey ikkje hoyrt um at ungdommen kom saman die kveldsele.

96-97, 98, 99. Vil ikkje noke aa svara paa desse spurgsmali

100. Dansemoro?

Um vinteren ved omars tid hadde gutane kappskyting um premiar som gjentone hadde laga. Dette vart skipa til av styttarlaget helst for aa ha ei dansemoro eller paa. Um hausten med mekeli kider var det vanleg premi skyting med fest og dans. Gjentone gikk fribb paa desse festane. Festnemndi bad dei koma. Til vederlag for dette likeom, laga gjentone premiar som gutane skulde skyta um. So vart det ei dansemoro um vinteren og.

101. Hus til dansen?

Hus fekk dei sjaa ein bonde som likte at ungdommen fekk moron seg lidt. Ei nemnd av gutter og jenter tok seg av fypekingi og matsittel.

102. Nemndi stykke for spelemann og hus.

103. Gutane svara ^{for} alle utleggi med festene.

104. Det var alltid felespel paa disse festane
 Kan ikkje seija at det var danse-moro ofrare sidan
 lukespelet var like i bruk

105. Vintersport?

Ungdomen omloste i kjelke bakkjen baade gutar
 og jenter. Gutane paa isen. Jentene var ikkje
 med paa skeidar noko nemnande. Dei kunde vera
 med aa skreia seg paa skorne. Ski var lite
 brukte i min ungdom. Det er fyrst eller 1900
 at det var meir aalment aa gaa paa ski.
 No gaar alle paa ski baade gutar og jenter.
 Karane brukte segle ski her i eldre tid, serleg
 naar dei skulde quer fjelli bygdene mellom
 naar snoen var til det. Til sport var dei lite
 brukte, har eg skyna.

106. Gifteferdig ungdom?

Ja, det var vanleg at gifteferdig ungdom
 og andre var med paa disse samkomene utan aa
 spyrja inn lov. Det fant nok dei heimar som
 mislika at ungdomen ga aa lika seg soleis.
 Men det hjelpste lite. Dei skal seg avsted og var
 med korso.

107. Det var no held jentene som ikkje skulde
 gaa utan lov.

108. Ja. Penarane hadde det friare soleis, har
 eg skyna.

109. Hva grunna?

Det var nok held religiøse grunna som
 var selte opp mot moro ungdomen hadde i lag.
 Mindre av sosiale og økonomiske.

110. Vanleg dei rekke seg Mer det?

Nei, ikkje i den tid eg minner. Ein kan
 vel like snar seie ja. Det er umogeleg aa
 vita kor ofte det var sett forbod og avskrem.

Men eg har skyna det so at ungdomen til vanleg
ikkje rekke seg eller foreldri i dette.

IV. Juletraad.

Dette med juletraad veit eg ingen ting um.
So spørsmål 111-127 kan ikkje gjeva noko
svar paa.

Til spørsmål 128 kan eg svare at det var
vanleg aa kalla um at gjentane halde lov aa
fria i skolaarel. Gutane hadde ikkje lov.

Men det var helst like for spök.

At dei gjorde bruk av rellun sin hojrede
eg aldri gjele. Men det kunde henda um
ikkje andre fekk vita det.